

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*

PARTICIPATION OF COMMUNITY LEADERS IN PREVENTING AND RESOLVING DRUG PROBLEMS IN PA PHAI SUBDISTRICT, SAN SAI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

เกศินี วีรศิลป์¹, ธนวัฒน์ ปินตา², อุบลวรรณ สุภาแสน³, เชษฐ ใจเพชร⁴ และ วินิจ ผาเจริญ⁵
Kesinee Veerasilpa¹, Tanawat Pinta², Ubonwan Subhasaen³, Chast Jaiphet⁴ and Winit Pharcharuen⁵

¹⁻⁵มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹⁻⁵Maejo University, Thailand

Corresponding author E-mail: veerasilpa411@gmail.com

Received 1 February 2023; Revised 19 February 2023; Accepted 26 February 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 299 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีเพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

* เกศินี วีรศิลป์, ธนวัฒน์ ปินตา, อุบลวรรณ สุภาแสน, เชษฐ ใจเพชร และ วินิจ ผาเจริญ. (2566). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 3(1), 1-18.

Kesinee Veerasilpa, Tanawat Pinta, Ubonwan Subhasaen, Chast Jaiphet and Winit Pharcharuen. (2023). Participation of Community Leaders in Preventing and Resolving Drug Problems in Pa Phai Subdistrict, San Sai District, Chiang Mai Province. Journal of Political Science Mahamakut Buddhist University. 3(1), 16-31.

<https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jpsmbu/index>

0.05 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาควรมีการส่งเสริมการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ถึงภัยอันตรายยาเสพติดและควรคำนึงถึงขวัญ กำลังใจ และเกียรติที่ผู้นำชุมชนพึงจะได้รับด้วย เพื่อที่จะได้เป็นแรงจูงใจให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน, การป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด, การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of participation of community leaders in drug prevention and solution, 2) to study the factors correlated between community leaders' participation in drug prevention and solution. stuck quantitative research The random population used in the research was 299 people. The research tool was a questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and chi-square test.

The results showed that level of participation of community leaders in preventing and solving drug problems in the area of Pa Phai Subdistrict, San Sai District, Chiang Mai Province. Considering the overall picture is at a high level. and gender factor education level Length of stay in the community There was a correlation between participation in the prevention and solution of drug problems. with statistical significance at the 0.05 level. Recommendations from the study should promote training. public relations Create public relations media about the dangers of drugs and should consider the morale and honor that community leaders should receive as well. In order to be an incentive for

community leaders to participate in the prevention and solution of drug problems continually and effectively.

Keywords: Community Leadership Engagement, Prevention and Solution of Drug Problems, Local Government

บทนำ

ปัจจุบันปัญหายาเสพติด ได้กลายเป็นปัญหาวิกฤติสำคัญของประชาคมโลก โดยเฉพาะประเทศไทยปัญหานี้ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพประชากร ความมั่นคงของชาติทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนี้ได้กระจายสู่ประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท สถานศึกษา สถานประกอบการ ทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจขายบริการ โดยระบาดในทุกเพศและทุกวัย จนก่อให้เกิดปัญหาสาธารณสุข ปัญหาที่เป็นความรุนแรงในสังคมที่ บ่อยบางคือ มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่ปกป้องคุ้มครองตนเองได้ไม่ดีพอ ประกอบกับประชากรกลุ่มนี้เป็นอนาคตของชาติ ปัญหาการใช้ยาเสพติดที่มากขึ้นในประชากรกลุ่มนี้จึงส่งผลทำให้มีปัญหามั่วสุม ด้อยคุณภาพ นั่นหมายถึงความอ่อนแอ ความไม่มั่นคงของประเทศชาติที่นำมาซึ่งความล่มสลายในที่สุด หาไม่เร่งป้องกันและแก้ไข (สมจิต แดนสีแก้ว, 2548) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 เป็นกรอบการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติคือ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ และมีตัวชี้วัด คือ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ โดยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอยู่ภายใต้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง มุ่งแก้ไขปัญหามั่นคงในปัจจุบันเพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผล

กระทบต่อประเทศชาติรวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2565)

สำหรับสถานการณ์ปัญหายาเสพติดของจังหวัดเชียงใหม่ ถือได้ว่าเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเนื่องจากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับชายแดนและเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดต่อไปยังกรุงเทพฯ และใกล้เคียง ซึ่งพบได้จากสถิติจากสถานการณ์แนวโน้มปัญหายาเสพติดของสำนักงาน ปปส.ภาค 5 ที่ยึด “ยาบ้า” พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ระหว่าง 1 ต.ค. 2563-2564 จับกุมยาบ้า 284 คดี 93,830,348 เม็ด ส่วนการยึด “ไอซ์” จับกุมและดำเนิน 22 คดี 1,476,17221 กก. ฯลฯ (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่, 2565) ดังนั้น แม้วานโยบายของรัฐบาลยังคงเน้นย้ำการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่คงเหลืออย่างต่อเนื่องโดยเน้นดำเนินการแก้ไขปัญหายาพื้นที่พิเศษ ได้แก่ กรุงเทพฯ พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ตามแนวชายแดน และพื้นที่จังหวัดสำคัญ ซึ่งก็ยังมีลักลอบนำเข้ายาบ้าและเฮโรอิน ยาไอซ์ เพื่อนำไปจำหน่ายในพื้นที่กรุงเทพฯ หรือไปสู่ประเทศที่สาม

พื้นที่ในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอำเภอที่มีประชากรที่มาจากหลายพื้นที่และหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะชาวพม่าและไทยใหญ่ และเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ดังนั้น อำเภอสันทราย จึงได้กำหนดแนวทางและนโยบายต่างๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลไปแล้ว แต่การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังไม่มีทีท่าว่าจะลดลง หนทางหนึ่งที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไปในทิศทางที่ดีขึ้นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ด้วย ด้วยเหตุนี้กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักที่มีภาระหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขเป็นไม้ผลัดแรกในการดำเนินงานด้านความมั่นคงและกิจการภายในการเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชน การเป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการบริหารจัดการในส่วนภูมิภาค รวมถึง ภารกิจหรืองานนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลที่มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการเฉพาะกรณี เช่น การแก้ไขปัญหายาความยากจน การประกาศสงครามเพื่อเอาชนะยาเสพติด ฯลฯ กระทรวงมหาดไทยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้กระบวนการบริหารงานมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายที่สำคัญและสาระแห่งชาติของรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงไปตามห้วงระยะเวลาต่างๆ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมาประสิทธิภาพ (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสันทราย, 2563) ดังนั้น ผู้นำชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงมหาดไทยที่มีหน้าที่

รักษาความสงบในชุมชน ทั้งด้านการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่เช่นกัน ซึ่งผู้นำชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ฯลฯ ผู้นำชุมชนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดมีบทบาทที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อำเภอและยังสามารถแนะนำให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่และที่อาจจะเกิดขึ้นในครอบครัวของตนเองได้เช่นกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ต่างกันมีส่วนร่วมของผู้ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกันต่างกันมีส่วนร่วมของผู้ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันต่างกันมีส่วนร่วมของผู้ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ตัวแทน 13 ชุมชนที่เป็นกลุ่มหัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ ประกอบด้วย 1) บ้านเมืองซอน 2) บ้านหนองเต่าคำ 3) บ้านป่าไผ่ 4) บ้านโป่ง 5) บ้านศรีบุญเรือง 6) บ้านท่ายาว 7) บ้านศรีวังธาร 8) บ้านเต่าคำใหม่ 9) บ้านหม้อ 10) บ้านหนองหลวงพัฒนา 11) บ้านเกษตรพัฒนา 12) บ้านหนองป่าข้าว 13) บ้านแพะใต้พัฒนา ซึ่งมีทั้งหมด 3,159 ครัวเรือน และผู้วิจัยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นผู้นำทางการ ที่เลือกแบบเจาะจง ส่วนกลุ่มสองเป็นผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยทั้งสองกลุ่ม จำนวน 299 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกัน จำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกัน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลในระหว่างเดือนมกราคม- ตุลาคม 2565 โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสตามตัวแปรที่กำหนด จากนั้นประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา แจกแจงความถี่เป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด เพื่อแสดงลักษณะข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลและการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม นอกจากนั้นใช้ Chi-Square test โดยกำหนดการมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 51.7) มีอายุระหว่าง 40-50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.7) มีสถานภาพสมรสคู่ มากที่สุด (ร้อยละ 87.5) การศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 45.8)

ตำแหน่งในชุมชนเป็น อสม. มากที่สุด (ร้อยละ 37.5) ประสบการณ์เป็นผู้นำชุมชน 1-10 ปี (ร้อยละ 74.3) ระยะเวลาสั้นที่สุด คือ 1 ปี และระยะเวลายาวที่สุด คือ 30 ปี โดยมีระยะเวลาเฉลี่ย 8 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด (ร้อยละ 90.00) ได้รับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ปกครองมากที่สุด (ร้อยละ 70.4)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ได้จำแนกออกเป็น 5 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สามารถสรุปผลการวิจัยในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า ทั้งมีผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและตัวแทนของครัวเรือนในชุมชน ได้ให้ความเห็นว่ามีการปฏิบัติทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก และจำแนกระดับการมีส่วนร่วมรายด้านได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ	3.72	0.92	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.52	0.06	มาก
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.56	0.74	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.50	0.97	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.42	0.90	มาก
เฉลี่ยรวม	3.82	0.76	มาก

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พิจารณาจากระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความแตกต่างกันตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เรื่องยาเสพติดและการป้องกัน และจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมในชุมชน ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีอายุ อาชีพ ความรู้เรื่องยาเสพติดและการป้องกัน และจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมในชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ	ค่านิยมสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1.เพศ	0.057		✓
2.อายุ	0.026*	✓	
3.ระดับการศึกษา	0.144		✓
4.อาชีพ	0.036*	✓	
5.ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	0.077		✓
6.ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการป้องกัน	0.000*	✓	
7.จำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกัน	0.000*	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้ผลการศึกษาระดับและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถหยิบยกมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้นำชุมชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน สามารถให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติดในชุมชนได้ ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ นอกจากนี้ผลประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมจะส่งผลดีต่อสังคมและชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ทุกครัวเรือนในชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์ทรงพรพรณ ชยทตโต (2565) ศึกษาเรื่อง การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของคณะสงฆ์ในภาคกลาง พบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของวัด คณะสงฆ์ และชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ไม่แตกต่างกัน

จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากปัจจุบันผู้ชายและหญิงมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนที่จัดขึ้นนั้น ต้องการให้ประชาชนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพลินสุข ทองคำมัน (2546) และกัมพล เพ็ชรล้อมทองและธัญญา โรจนตระกูล (2565) ที่ว่าเครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในพื้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้นำชุมชนที่มีอายุต่างกันจะมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นวัยงานนั้นจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ที่ทางหน่วยงานจัดขึ้นน้อยเพราะจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านต้องรับผิดชอบในครอบครัว การงานส่งผลให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมพล เพ็ชรล้อมทองและธัญญา โรจนตระกูล (2565) และวิรัช ภูมาศรี, มงคลชัย สมศรี (2565) วิรัช ภูมาศรี (2565) ที่ว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 ผู้นำชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะประชาชนที่อาศัยในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะมีการศึกษาในระดับใดก็ตระหนักถึงปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย นุชชา (2543) สุวปรียา จันดี (2562) กรวิทย์ เกาะกลางและคณะ (2564) ที่ว่าระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน พบว่าการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สมมติฐานที่ 4 ผู้นำชุมชนที่มีอาชีพต่างกันจะมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับจ้างซึ่งต้องทำงานตลอดเวลาการทำงานไม่สามารถปลีกตัวมาร่วมกิจกรรมหรือโครงการได้เพราะเนื่องจากรายได้น้อยไม่สามารถปลีกตัวมาร่วมได้ ซึ่งประชาชนที่มีอาชีพรับราชการนั้นจะตระหนักถึง

ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช ภูมาศรีและคณะ (2564) ที่ว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 ผู้นำชุมชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกันจะมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะอาศัยอยู่มานาน หรือเพิ่งมาอยู่อาศัย ประชาชนในชุมชนย่อมไม่ต้องการให้เกิดปัญหาเสพติดในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุตวรธรรมกิจ (2563) ที่ว่าระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ผู้นำชุมชนที่มีระดับความรู้เรื่องยาเสพติดต่างกันจะมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ประชาชนได้รับรู้ถึงโทษและความหายยี่ที่เกิดจากการเสพยา โดยเฉพาะ บุตรหลานหรือคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวปรียา จันดี (2562) ว่าประชาชนที่มีระดับความรู้เรื่องยาเสพติดต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 7 จำนวนครั้งที่ผู้นำชุมชนได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกันจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน เพราะการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ไม่ได้กำหนดระยะเวลาแต่ละครั้งไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น หากมีการจัดกิจกรรมขึ้น แต่การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ทำให้ประชาชนหรือผู้นำชุมชนไม่ทราบวันและเวลาที่จัดทำกิจกรรม อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ขาดการเข้าร่วมกิจกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิต แदनสีแก้ว (2548) ที่ว่าประชาชนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างกันมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการ

ป้องกัน จำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและระดับการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีการแปรผลบางข้อที่ควรเสริมสร้างให้ผู้นำท้องถิ่นได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานชุมชนและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการรับรู้ถึงปัญหาเสพติด และการตระหนักถึงปัญหาเสพติดและพร้อมรับมือแบบมีส่วนร่วมภายในชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าบางด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อต่อยอดในครั้งต่อไปมีดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรตระหนักในบทบาทด้านการมีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นหน่วยงานของประชาชนอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
2. ภาครัฐควรพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กระทรวงมหาดไทย ควรมีการจัดอบรมประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทลงโทษและภัยอันตรายยาเสพติดให้ประชาชนได้รับทราบ
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เช่น เรื่องการพัฒนาบุคลากรการสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินงานที่

สอดคล้องกับการทำงานของภาคประชาชน ทั้งนี้ เพื่อรองรับการทำงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้เกิดประสิทธิผลจริงจังต่อไป

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง อาทิเช่น หน่วยงานกระทรวงมหาดไทยที่มีรับผิดชอบดูแล ในท้องถิ่น โดยมีผู้นำได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ฯลฯ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการทำงานชุมชนและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่อนำเสนอรูปแบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชนต่อไป

2. ควรศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของภาครัฐในการสร้างเครือข่ายการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กรวิทย์ เกาะกลางและคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม กรณีศึกษาเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสันติสุขปริทรรศน์. 2 (1),1-11

กัมพล เพ็ชรล้อมทองและธนิสธา โรจนตระกูล. (2565). การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม :กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. Journal of Modern Learning Development. 7 (5), 92-104

พระครูสังฆรักษ์ทรงพรณ ชยทตโต. (2565). การสร้างเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมของคณะสงฆ์ในภาคกลาง. วารสารศิลปะการจัดการ. 6 (1),236-251

พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2563). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพอก อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย.1 (2),12-20

- เพลินสุข ทองคำมัน. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมประชาคมหมู่บ้านด้านยาเสพติด ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ : กรุงเทพมหานคร.
- วิราษ ภูมาศรี. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย. 3 (1),12-21
- วิราษ ภูมาศรีและคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย.2 (1), 1-11
- วิราษ ภูมาศรีและมงคลชัย สมศรี. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่. วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน. 3 (2),14-22
- วินัย นุชชา. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลเป็ริง อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ. คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์: กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่. (2565). รายงานการประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ 3/2565. เรียบกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2565 จาก <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/M6/R25Apr2022092845.pdf>
- สมจิต แดนสีแก้ว. (2548). การขับเคลื่อนชุมชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดแก่สังคม. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวปรียา จันตะ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหียะ จังหวัดเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ. 4 (1), 16-29

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2565). แผนปฏิบัติการด้านการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565. เรียกใช้เมื่อ 13 มีนาคม 2565 จาก
<http://www.pmnidat.go.th/thai/downloads/serviceplan/SP02-65.pdf>